

„Edinost“

zbraja enkrat na dan, razun nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četr leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvc.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvc.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglas

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Posiana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasit. itd. se računajo po pogobi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst..

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Tru.

Bosna.

I.

Bosna je na dnevnem redu. Od časa okupacije sem se morda ni nikoli toliko govorilo o njej, kolikor govore danes. Ne razpravlja se toliko o nje upravi, kolikor o eventualnosti, da se reši bosansko vprašanje, in o načinu, kako se reši. Sodé po vsem tem, rekli bi, da dan rešenja vendar ni tako daleč. Najmanje zadovoljni so madžarski listi. Do okupacije Bosne je prišlo proti volji Madžarov. No, ko vzlie svoji moči in vzlie temu, da je bil tedaj njihov človek na čelu naši vnanji politiki, niso mogli preprečiti okupacije, pa so uprli vse svoje sile v to, da bi okupacijo prevrgli sebi v prilog in da bi se v Bosni vodila madžarska politika. Filipovič, katerega so mednarodni krogi potrebovali sprvega, je bil pozneje Madžarom na ljubo odpravljen iz Bosne.

Med Hrvati je bilo takih, ki so bili za okupacijo, a bilo je tudi odličnih rodoljubov, ki so bili okupaciji nasprotni, ker so se bali ravno te madžarsko-nemške politike. V »Obzoru« je dr. Mazzura vrlo uspešno polemiziral s tedanjim urednikom »Obzora«, Miškatičevem. Le-ta je bil za okupacijo, dr. Mazzura pa proti. Med onimi činitelji, ki so morali gladiti poti okupaciji, je bil tudi vojaški zapovednik Dalmacije in ob enem nje namestnik, pok. general Rodić. Ali Rodić se je kraj vseh svojih hlib in pogreškov čutil Hrvata in je bil nad vse pošten človek. Predno so začeli direktno delati za okupacijo, je on zahteval obljubo, da se okupacija ne izvrgne na škodo narodne misli hrvatskega in narodnega gibanja hrvatskega sploh. Kakor uradnik in vojak je moral večkrat zavzeti tako stališče, ki se ni strinjalo ni z njegovimi čustvi, ni z njegovimi nazori. Poznavajoči naše merodavne kroge notri v dušo, se je bal, da bi mogel biti orodje politike, ki bi bila pozneje naperjena toliko proti interesom njegovega naroda, kolikor proti interesom monarhije. Ko pa mu je bilo obljubljeno, da se bo vodila ona politika, ki jedina more biti za Bosno zdrava in rešilna, je Rodić poklinal k sebi pok. Klaića, da ga pridobi za okupacijo. Ko je v Nevesinju počila prva puška in se je ustaja razširila po posebnem delovanju in posebni zaslugi »Narodnega lista« ter dalmatinskih Hrvatov sploh v zlasti pa Klaića, Vrankovića in Ljubicića, je bil Klaić nasproten oku-

paciji. On je iskreno povedal Rodiću svoje razloge. Ti razlogi so bili prilično isti, iz katerih je bil tudi dr. Mazzura nasproten okupaciji in iz katerih jej je bil nasproten tudi Rački. A tudi Starčević jej je bil nasproten; no, kakor navadno, so se njegovi razlogi razlikovali od razlogov drugih. Ako bi bila ta prilika primerna, bi bilo vredno dokazati, kako je z okupacijo ves Starčevićev program dobil močan udarec in se je potem morala spremeniti vsa orijentacija njegove politike. No, tudi za to pride čas. Pokojni Klaić torej ni veroval Avstriji. Bilo mu je težko privoliti v to, da narod Bosne in Hercegovine pride v to kolo, kjer bi delil našo usodo, ki res ni taka, da bi nas mogli zavidati. Ali Rodić mu je priobčil dobljene obljube. Klaić pa je odgovoril: »Ne, prevzvišeni, tako bo, kakor je bilo drugokrat. Obljubujete nam, dokler nas potrebujejo; ko nas ne bodo potrebovali več, bo z nami tako kakor z črnecem, ki je storil svojo dolžnost!«

Rodić je na to nadaljeval svoj zaupni razgovor in je gotovo Klaiću zastavil svojo pošteno besedo, da to pot Hrvatje ne bodo prevarjeni. Tedaj se Klaić ni več protivil in se je združil z desnim mu prijateljem, pokojnim Pavlinovićem, ki je bil že od začetka za to, da Avstrija oslobodi Bosno od Turčije. Naravno, da je Pavlinović izhajal jedino-le s hrvatskega gledišča, v nadi in prepričanju, da bosanskega vprašanja, ako Avstrija zasede Bosno, ne morejo rešiti drugače, nego v hrvatskem zmislu.

(Zvršetak tega članka prihodnjič.)

V Trstu, 20. junija 1900.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. V »Soči« od 22. maja 1900 št. 60 pod nadpisom »Dijaki in delavci na Danskem in Švedskem« čitamo sledeče:

»Leta 1882. je dijaško društvo v Kodanji po inicijativi cand. mag. Jul. Schiotti, izdavalca »Frama«, uvelo za delavce večerni pouk. To so storili po analogiji »delavskega zavoda« v Stockholmu in »delavske akademije« v Kristijaniji. Vendar se razlikujejo v marsičem.

V Kodanji je posebnost večernega pouka ta, da učitelji — večinoma dijaki, kandidati, politehniki — uče brezplačno. Zato znašajo letni stroški le 10-1200 K, dočim je v Kristijaniji budžet narastel na 12000 kron. Prostovoljno in brezplačno učiteljevo delo

lahkomiselna. Ženska je ženska! Če ni ta, je pa druga! Sicer pa je stari Santol itak že obljubil svojo hčer Menigovemu iz Koštabone in v predpustu že, kakor govore, bo poroka.

— Menigovemu iz Koštabone? Onemu prodancu?

To zgovorivši, je Vanič planil razburjen po koncu, vpiraje svoj pogled v očeta.

Le-ta pa je odgovoril mirno:

— Menigovemu iz Koštabone, da, onemu prodancu!

— In Jucka — Jucka je zadovoljna?

— Hm, zadovoljna? Ne vem, da-li je zadovoljna ali ne. Bržkone je niso vprašali, da-li je zadovoljna. Ona stori to, kar jej zapove oče, če ne z lepa, pa z grda.

Vaniču so se skrčile pesti.

— Ha, prodati hočejo Jucko, prodati, kakor živino! Ha! Nikdar ne bo oni prodanc imel moje Jucke! Nikdar!

Oče ga je gledal smehljuje.

Kako si rekel, Vane? Moja Jucka? Fante, saj sem ti že povedal, da Santolova hči ne bo nikdar tvoja žena. Jaz sicer nimam nič proti deklini in če misliš, da mora biti tvoja, jaz ti ne bom branil. Neumno pa se mi zdi, da si se tako zatelebal ravno v eno žensko. Če ni ena, je pa druga!

daje pouku čisto poseben, intimen značaj. Vsled tega ni možno zahtevati od posamičnega učitelja več nego dve, tri ure na teden; torej mora biti mnogo učnih sil. Res je došlej učiteljevalo nad 1000 oseb na teh večerih, ki so učili na tisoče ljudi. To je za majhno deželo, kakor je Danska, visoko število, in zato ne moremo dovolj preceniti velikega socialnega upliva te naprave. Vsi ti mladeniči-učitelji vstopajo pozneje v življenje kakor sodniki, uradniki, trgovci, industrijalci, , kjer se neprenehoma stikajo z delavci. In tu jim jako vstrežajo skušnje, ki so jih doživeli v mladosti v dotiki z nižjimi stanovi. Takisto pa tudi ti višje cenijo to inteligenco, ker jo poznajo; in socialno življenje je zato mirnejše.

Kodanjsko dijaštvo delavcem ne »predava«, kakor v Stockholmu, Kristijaniji in dr., ampak jih poučuje. Začelo se je sicer s predavanji o raznovrstnih predmetih: fiziki, kemiji, metalurgiji, o barvah, pravoznanstvu, zgodovini, higieni itd. A delavce je bolj zanimal pouk v pisanju, računstvu in jezikih. Zato so se predavanja omejila. Vsled tega so mlajše moči lažje zadoščale.

Ali ta elementarni pouk ni bil suboparen: dali so mu živahnejši značaj s tem, da so izbirali za pravopisne diktate tekste trajne literarne vrednosti; da so čitali n. pr. Holberga, Oehlenschlägerja, Björnsona, Ibsena i. dr., celo čisto znanstvena, n. pr. Spencerja. Živahna je bila udeležba tovarniških delavcev in rokodelcev. Prvo leto se jih je vpisalo 1500. Število je potem laviralo med 1500-2000. Ženskih je prihajalo 400-600. Lokale so prepuščale razne ljudske šole.

Predavanj pa niso popolnoma opustili, ampak jih le izpremenili po vzoru angleških University Extension. Jeseni l. 1890. so začeli z malo serijo predavanj, za katera so preje razdelili po angleškem vzoru tiskane listke z vsebino. Vspeh je bil dober: 112 slušateljev, moških in ženskih, je prihajalo redno.

Največ je mladih učencev, katere privaja sem praktični smoter, naučiti se, za event. potovanje na tuje, angleščine ali nemščine. Pa tudi po 50 let starih ne manjka, ki se uče pisati in računati, čuteči pomanjkljivost svojega znanja.

Vsi učitelji hvalijo vedenje, pridnost, vztrajnost, pazljivost, vedeželjnost in takt poslušalcev.

— A jaz hočem imeti ravno Santolovo Jucko!

— A ne boš je imel nikdar!

— Menigov iz Koštabone tudi ne! Ne in ne! Nikdar ne bo oni prodanc imel moje Jucke! Preje ga ubijem!

In Vanič je stisnil pesti grozeče...

Oče pa ga je gledal mirno in mu rekel:

— No, no, tako hudo ne bo. Ti si razburjen. Se že potolažiš... Najbolje bo, če odložiš ženitev do po volitvah. Imamo tudi dela na polju. Pozneje hmo zopet govorili o tem. A svetujem ti, da se spametuješ. Z glavo tudi ti ne predreš zidu. Jaz pojdem, da se posvetujem s Kraševcem, ti poglej k živini v hlev, pripravi, kar treba za jutri in hodi v Krkavec, kakor je dogovorjeno.

To zgovorivši, je stari Čič odšel, pustivši Vaniča samega. Le-ta pa je stiskal pesti in se jezil na onega Koštabonskega prodanca, ki mu hoče vzeti njegovo Jucko. In pesti so se mu skrčile in zopet in zopet je obljuboval, da preje ubije onega prodanca, nego dopusti, da Jucka postane žena istega. Sklenil je trdno, da stori vse, samo da oni ne dobi Jucke....

Potem pa se je podal po opravilih, kakor mu je naročil oče. (Pride še).

V Stockholmu in po Švedskem sploh imajo »delavski zavodi« v mestih isti namen za delavski stan, kakor po deželi »ljudske visoke šole«: nadaljujejo in dopolnjujejo ljudsko šolo. Ustanovitelj je stockholmski zdravnik in pisatelj dr. A. Nyström (leta 1890.) »Delavski zavodi« naj vsem moškim in ženskimi, ki si niso mogli v svoji mladosti osvojiti višje izobrazbe, popularno razpravljajo znanstvo, skrbe za njih omiko ter dajo priložnost spoznavati plemenite užitke, ki jih nudi umetnost (koncerti, gled. predstave). Delavei naj se nauče spoznavati zakone prirode in človeštva in si tako preskrbe trdno podlagu svojem življenju. Škodljivim zabavam (pijančevanje in dr.) naj se nasprotuje in tako vzgaja v družbi naraščaj duševnih in uravnih močij za skupno delo za blagor in srečo domovine.

Predava se od septembra do aprila zvečer o raznih predmetih. Za vsaki predmet se na teden porablja en večer. Predmete pa izbira predstojništvo oseb, ki so iz raznih slojev in strok. Glavno vodstvo ima še vedno dr. Nyström v rokah. V minulih 17 letih je bilo povprečno 267 predavatelj na leto. Slušateljev je prihajalo 50-150; izjemoma celo 300. In sicer so bili tovarniški delavci in rokodelci.

Ker vidimo, kako naš slovenski rod obmeji dan za dnevom propada, usojamo si, staviti odboru družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani mal nasvet.

Družba sv. Cirila in Metoda naj bi izvolila iz svoje srede poseben odsek, kateremu bi bila naloga, v slovenskih obmejnih mestih kakor: v Celovcu, v Celju, na Dunaju, v Gorici, Gradcu, Mariboru, Ptujju, Trstu itd. s pomočjo tamošnjih poštvovalnih rodoljubov ustanovljati brezplačna poučna predavanja v pisanju, čitanju, računstvu itd.

V gori imenovanih slovenskih, oziroma nemških mestih imamo na tisoče analfabetov, toliko starih, kolikor mladih.

Ker so v odboru družbe sv. Cirila in Metoda poznani iskreni rodoljubi, upamo, da se ta naša srčno želja uresniči čim prej.

Barkovljan.

Glasovi iz naroda. (Divide et impera!) Pogled na desno, pogled na levo, povsod prepir. Kedo naj ne obupa nad bodočnostjo slovenskega naroda?! Kakor bi imeli že vse v rokah, kakor bi bil naš jezik že povsod enakopraven, kakor da bi že sami odločevali, kaka naj bo bodočnost naroda, pripravimo in pretepamo se med sabo. Godi se nam izvrstno! Slovenski narod je že definitivno odbil naval od strani Laha, Nemca in Madjara. Naši nasprotniki leže strti na tleh in mi, pijani zmage, se pripravimo mej sabo, da se kadi kar na vse strani! Oh, kako je to lepo! Kako plemenito je to, ako morem zadati udarec še lastnemu bratu, ko sem premagal tujca! Kako vzvišeno je, ako morem brata, ki je sesal na prsih jedne in iste matere, pregnati toliko časa, dokler ga uničim! Krasno je to, vzvišeno, socialno, liberalno, klerikalno itd.

Ali, kar je najžalostnejše na vsem tem, je to, da nihče ne pomisli, kaj je pri vsem tem domovinsko, da nihče ne pomisli, kako daleč sme segati boj z lastnim bratom. Ako bi naši časnikarji imeli skupno vsaj to prepričanje, da smo vsi Slovenci, da se moramo vsi boriti za svobodo domovine, ako hčemo, da jo izročimo našim naslednikom lepšo in srečnejšo, nego smo jo podedovali mi; tedaj smemo biti prepričani, da bi naš prepir radi načel ne segal tako daleč, da bi naše skupno domovinsko pravo prišlo v nevarnost in bi trpelo škodo, kakor jo trpi sedaj resnično.

»Divida et impera!« To devizo izvršujejo naši nasprotniki uprav mojsterski. Raz-

PODLISTEK.

Zvezda spoznanja.

Slika s Pomjanskine. — Piše: Slavoljub Podslapinsky.

II.

— On je prodanc, lahon in svojo hčerko odda le kakemu lahonu, in nikdar narodnjaku.

— Tako hudo pa menda ni, oče? Santol je zaslepljen, a da bi šel tako daleč, da bi radi svojega političkega prepričanja, ali boljše radi svoje zaslepljenosti ne hotel dati meni svoje hčere, na to vendar le ne morem misliti. Mi imamo lepo premoženje in brez dolga, skoro neverjetno je, da bi se protivil sreči svoje hčere! A drugače menda tudi meni ne more nihče kaj slabega očitati.

— Je že prav in vse res, kar govoriš, a res je tudi, da je Santola tako prevladala strast, da tebi nikdar ne da svoje hčere!

— Vi videte vendar-le preveč črno, oče.

— Nikakor ne, fant! Najbolje bo, da si tisto Santolovo deklico izbiješ iz glave. Manjka se žensk na svetu! Že dobiš kje sebi primerno!

— Je že dobro, oče. Pa jaz hočem Jucko, ali pa nobene.

— Stari Čič se je nasmehnil.

— To so neumnosti, Vane. Mladost je

dvajaj in vladal boš! In slovenski narod ima sinov, ki so slepi in ne vidijo, kako služijo ptujcu s tem, da se v svoji zaslepljenosti in strasti puščajo razdvajati in cepiti.

Divide et impera, to je deviza! Vsi, vsi občutimo vso neizmerno škodo, ki smo jo trpeli tekom časov in jo trpimo danes od te devize sovragov naših. Tudi jočemo in tarnamo vsi radi te škode. Vendar se mi sami, v samoubijalski zaslepljenosti svoji in v neumljivi strasti, dajemo rabiti kakor orodje za izvajanje te pogubne in usodne devize! Ali naj se na nas Slovencih res uresniči rek: kogar hočejo bogovi uničiti, tega udarijo s slepoto!

Politični pregled.

TRST, 20. junija 1900.

K položaju. Včeraj se je predstavila ministru-predsedniku deputacija načelnikov nemških strank, da mu izroči spomenico o vladinih jezikovnih načrtov. Nemški listi javljajo soglasno, da na čelu vseh nemških zahtev je ona, da se nemščina zakonito določi kakor »posredovalni jezik«, katero označenje seveda ni nič drugega, nego španska stena, za katero bi hoteli Nemci utihotapiti svoj nemški državni jezik, kar zopet ne bi bilo drugega nego potisnjenje vseh nenemških narodov v vrsto državljanov II. reda.

In ker Nemci vedo, da Slovani nikdar ne privole v to zahtevo, je torej dejstvo, da ravno v tem trenutku stavljajo to zahtevo, najboljši dokaz, da Nemci nočejo sprave. Da, to je že tipično v vsem postopanju Nemcev. Polni so sladkih besed o spravi, čim pa pogajanja začnejo dobivati konkretno obliko in se svita mal žarek nade, da morda vendar pride do kakega modus vivendi, tedaj pa, kakor da so se Nemci ustrašili tega, se hitro oglašajo s kako zahtevo, za katero vedo, da je neizvedljiva. Tako je z njih državnim jezikom.

Dolgo se je zdelo, kakor da so odnehali od te zahteve in nekateri njih voditelji — Sturm, Dobernik — so celo javno izrekli, da Nemci nimajo nade, da bi prodrli s tem postulatom svojim, sedaj pa, ko dogodki silijo z elementarno močjo, da bi se enkrat uredilo jezikovno vprašanje, sedaj so zopet tu s svojim državnim jezikom, s tem Gesslerjevim klobukom, pred katerim naj bi Slovani po hlapčevski uklonili tilnik svoj. Čehi seveda z ogorenjem odklanjajo to zahtevo.

Viharno se razlega klic — pravijo »Narodni listy« — da te mirovne pogoje vržemo Nemeem pod noge, a »Lidove Noviny« vsklikajo, da usiljevanje državnega jezika v jezikovno vprašanje je najvišja frivoliteta, je žaljivo preziranje stališča vseh nenemških narodnostih, ki imajo tudi kako besedo govoriti o tem.

Ker Nemci trde hinavski, da jih ne vodi strankarska sebičnost, marveč da le v imenu države zahtevajo nemški posredovalni jezik, vprašuje »Politik« prav umestno: kaj je država? In odgovarja: državljanji so država. In ker večina teh državljanov v Avstriji je nemška, ki se obupno upira uvedanju nemškega državnega jezika v kateri-koli obliki, ne umemo odkod jemljejo Nemci pravico, da govore v imenu države? Bog zna, ali bi Nemci tudi tako skrbeli za jednodnost države, ki se ima izražati v državnem jeziku, ako bi šlo za to, da se kateri drugi jezik posadi na to »častno« mesto?

Gotovo ne. Za to pa vsa tista »skrb« za državo ni drugega, nego skrajna hinavščina in sebičnost.

Češki »Narodni svet«. Kakor smo že javili, je imel novo ustanovljeni »narodni svet« v Pragi minolo nedeljo svojo ustanovno sejo. V tem »svetu« so zastopane stranke, ki stojijo na temelju »narodnega in državno-pravnega programa«.

Na shod so prišli tudi zastopniki iz Šlezije in Moravske. Predsedoval je dr. Engel. Poročevalec dr. Škarda je poročal v imenu izvrševalnega odbora svobodomiselnih narodnih stranke in pojasnjeval pomen te nove narodne institucije. Po menjenju svobodomiselnih narodnih stranke naj ne bo to tribunal nad strankami, ki naj bi sodil o delovanju istih, ampak bodi zveza samostojnih strank, ki se bodo po svobodnih sklepkih združevale na skupno delo ob vprašanjih, ki tvorijo skupen program vseh teh strank. Delovanje tega narodnega sveta naj se bo omogočalo po svobodnem zlozmem sporazumevanju od slučaja do slučaja.

Dr. Herold je poročal o političkem položaju in o vzrokih, ki so doveli do obstrukcije. O jezikovnih načrtih vlade je rekel go-

vornik, da jih Čehi nikakor ne morejo vsprejeti. Vsi govorniki, ki so se udeležili razprave, so izrekli svoje zadovoljstvo na korakih, ki so se storili v zagotovljenju solidarnega postopanja vseh čeških strank ob vprašanjih, ki so skupna vsem.

Tako Čehi, ki so že nekaj storili in dosegli na vseh poljih človeškega znanja, ki štejejo kakih 6 milijonov zavednega in v narodnih borbah utrjenega in na višku političke zrelosti stoječega naroda, ki ima vrhu tega v svoji sijajni minulosti neizcrpen zaklad moralne in etične sile. Mi Slovenci sicer nimamo vsega tega, siromaki smo, malo nas je in v začetku smo še le politične šole, ali vendar: kaki kaveljaji smo v primeri z Čehi: mi ne potrebujemo nikakega zloznega dela, mi sploh ne poznamo vprašanj, ki bi nam bila skupna in je le staromodni čudak oni, ki nam govori o tem. Mi ne potrebujemo sporazumevanja niti od slučaja do slučaja, ampak smo srečni, ako moremo ločeni marširati in smo židane volje, ko smo ločeno — tepeni: To nič ne dene, zato pa smo vsi vitezi — načel. Kaj de to, če tudi naroda slovenskega ne bo več! Da nam le ostanejo načela kakor klobuk, ki je zgubil glavo, v svarilen opomin po ne-jim rodovom, kako se koristi naroda ne zastopajo! Poznejši rodovi še bodo govorili o voditeljih naroda slovenskega, ki niso mogli umeti tega, kaj je: resnost časov.

Tržaške vesti.

Imenovanje. Minister za nauk in bogočastje je imenoval učitelja pripravnice na Proseku, g. Ivana Nekermana, okrajnim šolskim nadzornikom za slovenske ljudske šole v okolici tržaški, slovenske zasebne in za srbsko zasebno ljudsko šolo v Trstu.

Mestni svet tržaški bo imel jutri dne 21. t. m. ob 7. uri zvečer, svojo VIII. javno sejo.

Uzoren vaški načelnik. Na dan volitev so prišli trije narodni mladeniči v gostilno Filipa Ferfolja, vaškega načelnika na Proseku. Naravno, da je bil tam zbran cvet cikorije in da so se ti začeli pričakati s temi mladeniči. Kar naenkrat pa je prihrumel v sobo Ferfolja ter je enega teh mladeničev z vso močjo udaril s pestjo, tako, da se je mladenič zgrudil na tla. Ta krasen izgled tako odličnega moža je moral najti posnemalec med cikorijasi, ki so pianili po tseh mladeničih, jih nabili po vseh pravilih visoke umetnosti tepežtva ter vrgli na cesto. Ker se je o tem pobilo nekaj kupčic in šip, je imel hrabri »capovilla« celó pogum, da je proti narodnim mladeničem vložil ovadbo radi zlobnega poškodovanja. — Ali slabo jo je skupil! Kajti: v prvo je bil vsled protiovadbe teh mladeničev obsojen radi pretepanja na 10 kron globe, a vrhu tega je na kazenski razpravi razžalil enega teh mladeničev z besedami: »canaglia di prima classe« ter je bil radi tega danes zopet obsojen na 20 kron globe in povračilo stroškov.

Samomor. Včeraj popoldne se je ustrelil iz samokresa 27-letni klepar Henrik Pontoni v svoji delavnici v ulici Poste nuove št. 1. Vsled poka je prihitel neki sosed — svoje uslužbenec je namreč Pontoni odposlal — ter dal prenesti nesrečnega na rešilno postajo. Že na potu je Pontoni umrl. Samomorilec je bil hrom na obeh nogah. (Samomorilec je brat onega Pontonija, čegar kolo in čepico so nedavno našli na mostu pri Pierisu v Furlaniji in o katerem se je pozneje slišalo, da je zbežal pred anarhisti, katerim da ni hotel biti na uslugo.) — Mej ljudstvom je splošno uverjenje, da v tej rodbini mora biti kak misterij.

Z naših sodišč. Včeraj je tuk. deželno sodišče obsodilo 47-letno Adelo U. iz Trsta zaradi goljufije in poneverjenja v dve leti težke ječe; obtožena je bila, da je raznim osebam izvabila denarja in vrednostnih predmetov za 250 K. To ni bil prvi slučaj, da je imela opraviti s sodiščem. — 16-letna služkinja Terezija R. je zaradi tatvine na škodo svoje gospodinje dobila šest tednov zapora.

Dražbe premičnin. V četrtek, dne 21. junija ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v Rojanu št. 4, pohištvo, oprema v zalogi, tehtnice in moka; v ulici Majolica šte. 11, pohištvo; v ulici Miramar št. 5, pohištvo; v ulici dell' Olmo št. 2, pohištvo; v ulici Caserma št. 3 in v ulici della Zonta št. 2, pohištvo.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 22.6, ob 2. uri popoldne 26.2 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 761.2 — Danes plima ob 3.44 predp. in ob 4.18 pop.; oseka ob 9.8 predpoludne in ob 11.24 popoldne.

Odbor društva »Narodni dom« bo imel svojo sejo v petek zvečer ob 8. uri v prostorih »Delalskega podp. društva«.

Odbor »Slovenske čitalnice« v Trstu se je konstituiral tako-le: dr. Otokar Rybář predsednik, Truden Ante podpredsednik, Ivan Knavs blagajnik, Dragotin Podrekar tajnik, Ivan Mankoč gospodar in Viktor Klinar knjižničar. Odborniki: dr. Josip Abram, Fran Toroš in prof. Stjepan Cubretović. Namestniki so bili izvoljeni: Ščitomir Dolenc, dr. Franko Dorčić in dr. Drago Lukež, a pregledovalci računov: Gjurjo Vučković, Dragotin Paternost in Vinko Perušek.

Vesti iz ostale Primorske.

× Strela je udarila dne 18. t. m. ob 6. uri popoldne v zvonik cerkve svet. Križa pri Tomaju. Škodo cenijo na kakih 500 gld.

× Iz Devina nam pišejo, da bo tam dne 24. t. m. javen ples, čegar čisti dobiček se obrne v dobrodne namene, v podporo našemu otroškemu vrteu. Na plesu bo svirala godba iz Mavhinj.

× Občinske volitve v Kastvu — uničene. Kakor smo že javili je tržaško namestništvo uničilo občinske volitve za občino kastavsko. Iz »Naše Sloge« doznajemo sedaj, da je imenovana oblast navela dva razloga za to odredbo svojo. Prvi razlog je bil ta, da jeden členov volilne komisije za III. in II. razred ni imel ni aktivne ni pasivne volilne pravice; drugi pa ta, da so vrata volilnih prostorov prvi dan zaprli, da-si ura zaključenja volitve ni bila do-ločena.

Glede prvega razloga povdarja »Sloga«, da namestništvo samo priznava, da je dotičnik na temelju sodnega odloka gospodar vsega premoženja svojega očeta, da je meseca julija plačal davek in da je bil pravodobno upisan v volilne liste, čemur ni nikdo prigovarjal. Vendar trdi namestništvo, da dotičnik v letu 1899 ni imel ni aktivne ni pasivne volilne pravice in se (namestništvo) postavlja na stališče, da volilno pravo državljanov je odvisno od davčnih knjig in ne od plačevanja davka.

Temu nasproti povdarja puljski list, da § 12 občinskega reda — na katerega se sklicuje namestništvo — ne govori o davčnih knjigah, ampak o davčni dolžnosti. A to davčno dolžnost je imel dotični član komisije od tistega dne, ko mu je oče odstopil vse svoje premoženje. Na to imetje je predpisana davčna dolžnost. Dotičnik — Fran Mavrič — je bil uvrščen v volilne liste na temelju sodnega odloka in reklamacije. § 1 pa govori, da pravico glasovanja imajo vsi oni člani občine, ki so avstrijski državljanji in ki plačujejo najmanje 1 gld. izravnega davka. A Mavrič je člen občine kastavske in plačuje 8 gld. 50 nvč. direktne davka! Ima torej volilno pravico. In ker ima vse druge zahteve, ki jih predpisuje § 9 za one, ki morejo biti izvoljeni za občinske zastopnike, more torej biti izvoljen tudi v komisijo. Njegova izvolitev v komisijo je bila torej zakonita.

Glede drugega razloga pa namestništvo samo ne navaja nobenega §. Puljski list konstatuje, da so prvi dan prečitali imenik volilcev od onega dne — in sicer v navzočnosti le-teh — in so naznanili, da imajo pravico glasovati vsi oni, ki so navzoči. Ko so volileci — in tudi oni, ki so bili v neposredni bližini — došli v volilne prostore, je e. kr. komisar dal orožnikom nalog, naj nikogar več ne puste v prostore. Kasneje je došlo še kakih 50 volilcev, ki so se bili prej oddaljili. Predsednik komisije je hotel tudi te pripustiti k glasovanju, čemur pa se je protivil e. k. komisar, češ, da teh ni smeti šteti med »navzoče« v isti čas, ko se je čital imenik volilcev. Ko so odglasovali vsi »navzoči«, je predsednik zaključil glasovanje. Noben § pa ne predpisuje, da se mora določiti ura zaključenja volitve in tudi najvišje sodišče je že večkrat spoznalo, da ne treba označati ure zaključka. Sicer pa ne bi bilo nič uplivalo na izid volitve, tudi ko bi bilo onih 50 glasovalo. V prvo so bili onih 50 skoro sami člani hrvatske stranke, in potem je hrvatska stranka v obeh dneh zmagala v

III. razredu z 496 glasovi proti 218, tako, da bi onih 50 sploh ne premenili vspeha. Kričeče pa je to, da namestništvo ni uničilo le volitve prvega, ampak tudi drugega dne, ko ni bilo nikakega prigovora glede ure in je hrvatska stranka imela 224 glasov, a nasprotniki samo 4!!! In namestništvo pravi, da navedena razloga zadoščata, da se uničijo volitve v vseh treh razredih! Drugih razlogov ne navaja, da-si bi jih gotovo, ako bi jih imelo. V navedenih dveh razlogih pa ni niti sence, ki bi opravičila, da se morajo vršiti nove volitve in sicer ob obnovljenem reklamacijskem postopanju!! Pač, še o jednom razlogu se govori, ki bi bil ta, da okrajno glavarstvo ni poslalo na namestništvo utoka, ki ga je uležil znani — poštenjak dr. Krstić proti rešitvi istega glavarstva glede volilnih list. To je sicer stvar okrajnega glavarstva, radi katere ne bi smeli trpeti ni občinarji ni občina. Ali tudi iz tega razloga ne bi smele biti volitve uničene, kajti po peti vrsti § 17 je dotična rešitev okrajnega glavarstva končen odlok za volitve, ki so v toku.

»Naša Sloga« omenja nadalje, kako naši nasprotniki še niso zadovoljni s tem, da so volitve uničene, ampak bi hoteli, da se občinski zastop razpusti in usilijo drug zastop, ki bi izvel volitve po italijanskem receptu. Posebno bi hoteli doseči razdelitev velike občine kastavske. Pozor torej, kastavski občinarji! Vaši krvni neprijatelji bi vas hoteli prijeti za vrat. Postavljajo vas na nove skušnje. Treba je, da ste pripravljeni, da jih premagate in ohranite svojim potomcem ono, kar ste podedovali od svojih očetov!

× Občinski svet v Kopru se je prošlo soboto konstituiral kakor sledi: Župan odvetnik dr. Nikolaj Belli; odborniki: dr. Štefan Derin, dr. Peter Longo, Gregor Calogriorgio, Ivan Martissa-Carbonaro, Jernej Sardotseh in Josip Marsich.

Vesti iz Kranjske.

* Zapuščina umrlega dekana Mežnareca v Kranju. G. Mežnarec je imenoval svojim glavnim dedičem kranjsko župno cerkev. 4000 kron je določil za dijaško ustanovo, mestni ubogi v Kranju dobe 400 kron, njegovo biblioteko pa je razdeliti deloma mej ljudsko šolo in gimnazijo v Kranju, deloma pripade ljubljanskemu semenišču in drugim učnim zavodom.

* »Ambrometrično postajo III. vrste so ustanovili v Zagorju na Pivki. Opazovali bodo temperaturo in padavino. Ob enem so ustanovili tudi vodomersko postajo in bodo opazovali Pivko. Opazovalec je g. A. Domicelj. Pivška dolina je sedaj od vseh strani obdana z meteorološkiimi postajami. Tudi v dolini je več enakih postaj. Na ta način bo končno vendar možno priti do uspehov, ki pripomorejo do regulacij Pivke, ki vsako leto prestopa svoje bregove ter opustoši polja.

* Slovenec-izumitelj. »Slov. N.« poroča, da je rojak Karol Havelka, rodem iz Krškega, umetni strugar v Sarajevu in oče vrle narodne družine izumil jako praktičen stol. Ta stol se da razstaviti na posamične dele, ter je posebno ob preseljevanju in prevažanju praktično in ugodno to, da dvanajst »Havelkovih stolov« zavzema samo toliko prostora, kolikor eden navaden stol. Gospod Havelka odpre v kratkem posebno delavnico za take stole, katerim bo cena, primeroma z drugimi stoli, jako nizka. Za sedaj bo patentoval te stole za Avstro-Ogersko in Nemčijo.

* Mestna godba v Ljubljani. Odsek za ustanovitev civilne godbe v Ljubljani je marno na delu in upati je, da končno vendar tudi prestolnica slovenska dobi svojo lastno godbo, ki jej bo na čast, Odseku služiti kakor cilj popolna godba s pihali in na lok, tako, da bi ista nadomeščala vojaško godbo tudi v gledišču na opernih predstavah in koncertih. A vsled nedostajanja sredstev je to za sedaj nemogoče in prične odsek bolj skromno, z manjšim oddelkom, ki bo pa vendar lahko dostojno nastopal, čeprav ne v gledišču ali v koncertni dvorani. Oddelek bo tvorilo 24 muzikov in prično s potrebnimi preskušnjami že tekom tega tedna. Začetek bo torej bolj skromen; vendar pa bo že zato velikega pomena, ker s tem vsa akcija postane aktualna in konkretna ter bo tako vzbujala živo zanimanje občinstva, a gojencem-muzikom veselje do napredka. Ob enem prično tudi s poukom na različnih instrumentih in bodo v godbeno šolo vsprejemali otroke brezplačno. Za izvršten naraščaj bo torej preskrbljeno ter bo

približno v dveh letih lahko mogoče pomnožiti oddelek na 40 mož. Stroški za ustanovitev, oziroma vzdrževanje pa bodo na ta način mnogo manjši. Tla za naraščaj muzikov so v Ljubljani vsekako jako ugodna in v nekoliko letih bo bela Ljubljana imela godbo, ki jej bo delala čast. Sosebno velikega pomena pa se nam zdi taka godba v Ljubljani z ozirom na slovensko gledališče. Slovenska opera s svojo lastno godbo se lahko povspne do nepričakovane višine. Že vesled tega je želeli najiskrenejše, da mestna godba v Ljubljani postane dejstvo.

* Vevški delavci na shodu. Sedaj, ko je stavka končana, pričel se je mej vevškim delavstvom strankarski boj. Dve socijalni struji: krščansko-socijalna in socijalno-demokratska začeli sta se namreč puliti za pridobitev vevških delavcev. In sicer piše sedaj »Slovenec«, ki seveda stoji na strani krščanskih socijalcev, kako nespametni so bili delavci, da so sprejeli malenkostne pogoje, katere so izposlovali socijalni demokratje, ter končali stavko, kajti, ko bi bili delavci vstrajali v štrajku, bilo bi vodstvo gotovo ugodilo vsem njihovim zahtevam, ki so bile upravičene. Privolitve tovarniškega vodstva se vsekako nam niso zdele tako velike in povoljne, kakor so se zdele v prvi hip tudi »Slovenec« in posebno »Narodu«. A ker se je vodstvo cele tri tedne kazalo tako brezobzirno in neizprosno nasproti delavstvu, zdele se nam je vendar umestno, da se delavstvo vsaj začasno uzadovolji s predlogi ter konča stavko. Vendar nas pa sedanje izvajanje »Slovenca« nekako neprijetno zadeva, ker se spominjamo, kako je on v jednom svojih prvih poročil o vevški stavki nekako skeptično svetoval delavstvu, naj odnehajo od stavke ter brezpogojno prično z delom, kakor zahteva vodstvo, češ: boste (delavci) vsaj mogli reči, da ste storili vse, kar se je zahtevalo od vas v dosego poravnave. Mi se gotovo ne oregvamo za socijalno demokracijo, kakoršna se nam kakor politična stranka sedaj kaže v Avstriji, in mi jej tudi v vevški stavki ne pripoznavamo tiste izključne zasluge, katero si ona pripisuje sama. Tudi nočemo dvomiti, da imajo krščanski socijalci v Ljubljani poštene namene, ko nastopajo proti njej: a če je cilj pošten, bodi istotako pošteno tudi sredstvo. Bodimo pravični tudi nasprotniku, ne črnimo ga tam, kjer ni črn, ne odrekajmo mu zaslug, ko si jih je pridobil, le zato, da koristimo svoji stvari. Minolo nedeljo so krščanski socijalci iz Ljubljane na vrtu konsumnega društva na Spleh sklicali shod, da povedo »vevškemu delavstvu, kako sumljiva pogodba se je sklenila s tovarniškim vodstvom za zopetni vstop v delo, in da razkrijejo delo in namene socijalne demokracije«. Tako piše »Slovenec«.

Na shod so prišli dr. Krek, Kregar in Gostinčar iz Ljubljane. Vevški delavci in delavke so se ga množestveno udeležili, a prišlo je tudi več soc. demokratov, ki imajo privržencev mej vevškim delavstvom. Z ozirom na to, da so prišli skupaj tako različni elementi, ni težko umeti, zakaj da je takoj o pričetku shoda nastal takov vihar mej udeleženci, da je vladni komisar razpustil shod. Potem sta obe stranki: kršč. socijalna in socijalno-demokratska priredili zborovanji temeljem § 2. Poročili o obeh teh zborovanjih v »Slovenec« in »Narodu« sta si tako nasprotni, da absolutno ne vemo, katero poročilo je bolj objektivno in kaj je bila prav za prav resnica. »Narod« se odločno postavlja na stran socijalnih demokratov in hvali lep vspeh štrajka, katerega je pripisati izključno le uplivu socijalnih demokratov. Glede tega vspeha smo že zgoraj, kakor tudi že zadnjič označili svoje menenje.

»Narodovo« večkratno veliko hvalisanje pridobljenih rezultatov o tej stavki se nam vsekako zdi zelo pretirano, nikakor pa nismo v zahtevah vevškega delavstva našli nič pretiranega, kar pa je »Narod« opetovano zatrjeval. Ako se take skromne zahteve, kakor jih je stavilo vevško delavstvo, zdepretirane, potem pač nimamo smisla za delavsko gibanje. Tudi se nam zdi zgrešeno podvzetje, tirati naše ljudi v naročje »mednarodne« socijalne demokracije, ki, kadar gre za slovanske interese, vedno rada meče od sebe svoje mednarodno načelo ter se prikloplja najhujšim nacionalnim fanatikom in — proti Slovanstvu.

Toliko smo hoteli reči dobri stvari na ljubo.

Prijatelj delavcev.

Vesti iz Koroške.

Obesil se je dne 28. maja v Št. Jakobski fari v Gorinčah posestnik I. A. Revenu se je zmešalo. —

Enak slučaj se je pripetil v Rožeku v soboto pred binkošti. Kuharica posestnika S. K. je znorela, naredila ob treh zjutraj na dvorišče grnado, jo zažgala in potem stopila v plamen. Na srečo so takoj opazili to nje početje, pogasili ogenj ter rešili nesrečnico, ki se je strašno ožgala do kolen. Kakor vzrok svojemu dejanju je navedla, da mora sebe žrtvovati in sicer predno cerkvenik odzvojni juternico, ker drugače zgori več drugih oseb. —

Razne vesti.

Duhovnik — konzul. Zjedinjene države severo-ameriške so imenovale P. Girimondija pravim konzulom v Santosu. Imenovani redovnik govori sedem jezikov ter je položil konzularni izpit. Cerkevna oblast mu je dovolila, da tudi zanaprej sme izvrševati svoj duhovni poklic.

Irredenta na delu. Iz Trijenta poročajo, da so zlikovci z dinamitom razstrelili državne mejnike pri Folgariji na tirolsko-italijanski meji.

Dvoboj z nesrečnim izidom. Minolo soboto se je vršil v nekem gozdiču na otoku Csepel pri Budimpešti dvoboj med nekim častnikom in nekim odvetniškim kandidatom. Nobeden duelantov ni bil ranjen, pač pa je kroglja zadela mlado dekle, ki se je sprehajalo v gozdiču in ni videlo dvobojevalcev. Nesrečnica se je zgrudila mrtva na tla. Oblasti preiskujejo stvar.

Policijski škandal imajo sedaj v Parizu. Dva goreča javna organa sta namreč nedavno temu aretirala pariško igralko, gospo de Sebastiani, ko je po noči, vračajoča se domov iz gledišča, govorila z nekaterimi gospodi. Odvedla sta jo na policijo, kjer so jo vzlic njenim protestom zaprli v družbo vlačugarie in zločink, kjer je ostala v zaporu 22 ur. Še le tedaj so izvedeli njeni sorodniki, kaj se je zgodilo z njo ter jo rešili. Kakor druge zaprte ženske, so policijski zdravniki tudi njo telesno preiskali. Policijski prefekt je kaznoval policijskega komisarja Leygonica, ki je igralko zaprl in ona dva policajca, ki sta jo aretirala. Gospa de Sebastiani pa toži sedaj policijo na odškodnino 30.000 frankov.

Avstrijska ministra v Parizu. Minister za nauk in bogočastje dr. vitez Hartel in trgovinski minister pl. Call sta včeraj prispele v Pariz, da obiščeta svetovno razstavo.

Brzobjavna poročila.

Prisega župana.

GORICA 50. (K. B.) Dvorni svetnik Bosizio je v slavnostni seji občinskega sveta danes zaprisegel župana dra. Venutija.

Kriza v italijanskem ministerstvu.

RIM 19. (K. B.) Kralj je včeraj sprejel predsednika senata, Saracco, in danes predpoludne predsednika komore, Gallo.

RIM 19. (K. B.) Pravijo, da hoče kralj predsedniku senata, Saracco, poveriti sestavo kabineta.

Spomenice levčarjev o Jezikovnem zakonu.

DUNAJ 19. (K. B.) Odposlanstvo načelnikov levece je danes predpoludne izročilo ministru-predsedniku spomenice o načrtih jezikovnih zakonov.

Iz Španjskega ministerstva.

MADRID 19. (K. B.) Včeraj se je vršilo ministersko posvetovanje, kateremu je predsedovala kraljica-vladarica.

Položaj na Kitajskem.

DUNAJ 19. (P.) Cesar je sprejel avstro-ogerskega poslanika na Kitajskem, Czikanca pl. Wahlborna, v avdijenci; isti mu je pred svojim odhodom na Kitajsko poročal o položaju.

PARIZ 19. (K. B.) »Havas« javlja iz Toalona: Vsled dogodkov na Kitajskem delajo v tukajšnjem prestanišču živahno, da bodo pripravljani za vsaki slučaj.

LONDON 19. (K. B.) »Reuter« javlja danes iz Simle: Vlada je sklenila, da odpošlje na Kitajsko 6 polkov in eno stotnijo ženije urejenih čet in eno baterijo.

YOKOHAMA 19. (K. B.) Pravijo, da so velevlasti naprosile Japonsko, da pošlje 20.000 mož ter z njimi zatre ustajo na Kitajskem. Japonska brzkone privoli v to.

NEW-YORK 19. (K. B.) »Tribune« javlja iz Washingtona, da je predsednik Mac

Kinley ukazal generalu Mac Arthuru, da tri polke rednih čet, vsega 5000 mož, pošlje iz Manille v Tientsin. Admiral Kemey je dobil ukaz, da odpošlje vojno ladijo »Oregon« na Kitajsko.

LONDON 19. (K. B.) »Daily Express« javlja iz Shanghaija z dne 18. t. m.: Uradno poročilo o bitki pri Taku pravi, da je kitajska granata uždrgala skladišče smodnika na ruski topniški ladiji »Manžur«; ladija se je razletela. Več pomorščakov je mrtvih, mnogo ranjenih.

LONDON 19. (K. B.) »Times« javljajo včeraj iz Čifu-a: Zgube združenih velevlasti pri Taku so le-te: Angleži: 1 mrtvec, 4 ranjenci; Nemci 3 mrtveci, 7 ranjenih; Francozi 1 mrtvec, 1 ranjenec. Združene čete so vzele Kitajcem torpedovke, ki so se nahajale pred Takuom.

BEROLIN 19. (K. B.) »Wolff« javlja danes iz Tsintau-a: Križar »Irene« je danes z 240 pomorščaki odplul v Taku. Tu je vse mirno.

BEROLIN 19. (K. B.) Veliki križar »knez Bismarek« odpluje koncem junija iz Kiela v vzhodno Azijo.

WILHELMSHAFEN 19. (K. B.) Glasom tuk. »Tagsblatta« je dobil 2. pomorski bataljon ukaz, da se pripravi za odhod na Kitajsko.

PARIZ 19. (K. B.) Listi naglašajo, kako resen je položaj na Kitajskem. Zahtevajo energično in hitro delovanje ter da se odpošlje več vojaštva v Indo-Kitaj. Nekateri pravijo, da je resnejša ekspedicija postala potrebna. — V današnji seji komore bodo interpelirali ministra za vnanje stvari Delcassé o dogodkih na Kitajskem. Delcassé je zahteval, da je tuk. kitajsko poslanstvo brzojavnim putem prosilo podkralja v Yunanu, da bi čuval francoske podanike ter jim ne oteževal odhoda.

PARIZ 19. (K. B.) Na današnjem posvetovanju ministrov v Elyseju je minister za vnanje stvari Delcassé poročal o položaju na Kitajskem ter izjavil, da med vsemi velevladmi vlada popolno sporazumljenje. Brzobjavka francoskega konzula v Shanghaiju z včerajšnjega dne javlja, da je podkralj v nedeljo civilnim in vojnim oblastim ukazal nujno, da skrbijo za varnost tujcev. — Na rekab Yangtsekiang in Sečuan ne pride z lahka do komplikacij. Li-Hung-Čanga so poklicali v Peking; isti odpotuje dne 22. t. m. Minister za mornarico Lanessan je priobčil, da križar »Guichen« odpluje v Taku dne 23., a križarja »Charner« in »Briant« dne 29. t. m. Istodobno odpošljejo dve bateriji in dva bataljona na krovu prevozne ladije na Kitaj.

LONDON 20. (K. B.) »Times« javljajo iz Hongkonga včeraj: Gibanje bokserjev se razširja proti Zapadni reki. Iz Wutehoua javljajo, da je mesto Lung-Tschau vzeto. V Cantonu je vse mirno.

LONDON 20. (K. B.) Lord Salisbury je včeraj v govoru, ki ga je imel v društvu za razširjenje evangelija izjavil, da zelo simpatizira s prizadevanji misijonarjev. Naglašal pa je, da vladam po misijonarjih večkrat nastajajo težave v daljnih tujih krajih. Zahteval je, naj se misijonarjem zaukaže, da postopajo kolikor mogoče previdno. Naj pomislijo, da kdor se sam izpostavlja mučeništvu, spravlja v nevarnost tudi življenje tistih, katerim oznanja evangelij, ter da lahko provzroči prelivanje krvi svojih vernikov.

LONDON 20. (K. B.) »Daily Mail« in »Daily News« javljata včeraj iz Shanghaija, da so sovražne čete obkolile pomožno ekspedicijo za Peking pod poveljstvom admirala Seymoura. »Times« javljajo istotako včeraj iz Shanghaija, da zapusti Li-Hung-Tschang v petek Canton, da se poda na poziv kitajske vlade v Peking. Nadalje javlja isti list, da so kitajski uradniki domačini popolnoma spreminili svoje postopanje, ker vidijo v pozivu Li-Hung-Tschanga v Peking znamenje, da je mandžurska stranka opustila vsako nado, da bi se zamogla protiviti velevladnem. Domače novinstvo javlja, da je vlada zapovedala, da se zapre generala Tuns-Tu-Siang in podkralja Pečilijskega ter da je oba izročiti kazenskemu sodišču.

Vojna v južni Afriki.

Položaj v Pretoriji in Johannesburgu. LONDON 19. (K. B.) Lord Roberts brzojavlja iz Pretorije dne 18. t. m.: Tukaj in v Johannesburgu je vse popolnoma mirno.

Trgovina in promet.

Setve na Bolgarskem.

Letošnje setve na Bolgarskem opravičujejo v obče najlepše nade, zlasti v vzhodni

Rumeliji je stanje istih izvrstno. V nekaterih krajih so že začeli žeti ječmen. Tudi turščica je lepa. Pridelki rožnega olja v Kazanliku prekašajo glede količine vse dosedanje.

Denarni trg.

Dne 18. t. m. so znašali stavki za bančne akepte prve vrste na dunajskem javnem trgu 4³/₈%. V Berolinu je istega dne zasebni diskont padel od 5¹/₈ na 5%. V Londonu je znašal privatni diskont istega dne 2¹/₂% proti 2⁷/₁₆% v soboto.

Trgovinski promet Kitajske.

Leta 1899. se je skupna vrednost blaga, uvoženega in izvoženega, nasproti letu 1898 pomnožila za 350 milijonov frankov. Promet mesta Honkong ni zapaden v tej svoti. Od leta 1890. do 1899. se je promet podvojil. To nenavadno naraščanje je delo evropskih trgovcev. Tudi količina tonelat trgovinskih ladij, ki so pristajale v kitajskih lukah, se je od leta 1890. do 1899. povečala. Leta 1898. je znašala ta svota 4,927.000 t., leta 1899. pa že 5,479.000 t. Angležkih ladij je bilo leta 1899. nekaj manj nego prošlega leta (59% proti 62% leta 1898). Ostale dežele so se udeležile prometa takole: Kitaj s 24%, Japan s 7%, Nemčija s 5%, Francija z 2%, Švedska in Norveška, Rusija in Zjedinjene države severo-ameriške pa vsaka z 1% tonelat. Kje pa je Avstrija?

Turška carina.

Kakor javljajo iz Carigrada dne 19. t. m., je srbski poslanik predlagal ministru za vnanje stvari, Tefvik paši, da takoj pričnejo s pogajanjem o začasnih in potem o končnih trgovinskih pogodbah. Zahteval je, da Turčija umakne diferencijalno tarifo, ki ovira ves promet med Srbijo in Turško. Tefvik paša je obljubil, da srbski predlog priobči posebnemu odboru za sklepanje trgovinskih pogodb ter je rekel, da se bode ministerski svet še ta teden zopet bavil s pritožbami Srbije, Rumunske in Grške.

Tovarne za sladkor na Italijanskem.

Lani je delniška tovarna za stroje v Pragi (poprej Breitfeld, Daniek & C.) urenila pet novih tovarn za sladkor, dočim je štiri stare tovarne preosnovala ter jim nabavila modernejše stroje. Tudi letos so v isti tovarni naročeni stroji za sedem novih italijanskih tovarn, dočim preosnuje tudi letos pet starih tovarn.

Dunajska borza dne 20. junija.

	čepaj	lanes
Državni dolg v papirju	97.80	97.80
" " " " v srebru	97.35	97.35
Avstrijska renta v zlatu	115.70	115.70
" " " " kronah 4%	97.45	97.60
Kreditne akcije	697.50	699.—
London 10 Lsr.	242.15	242.17 ¹ / ₂
20 mark	23.72	23.72
Napoleoni	19.31	19.31
100 italijanskih lir	90.90	90.75
Cikini	11.33	11.33

OBUVALA!
PEPI KRAŠEVEC
pri cerkvi Sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko Solo)
priporoča svojo
bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke
Poštno naročbe se izvrše v tistem dnevu.
Odpošiljatev je poštne prost.
Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se priporoča
Josip Stantič
čevlj. mojster

Velika zaloga
solidnega pohištva in tapecarij
od
Viljema Dalla Torre v Trstu
Trg San Giovanni hšt. 5. (hiša Diana).
Absolutno konkurenčne cene.
Moje pohištvo donese srečo.

Zaloga in tovarna
pohištva vsake vrste
od
Alessandro Levi Minzi v Trstu.
Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).
Bogat izbor v tapetarijah, zrealih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.
Cene brez konkurence.
Predmeti stavijo se na brod ali železnico brez da bi se za to kaj zaračunalo.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gl. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.

Perhauc Jakob ulica Acquedotto 8
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Krème.

Potočnik Fran ima gostilno v ulici Ireneo št. 2., toči istrsko, dalmatinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo vsaki čas mrzle jedi. Odprto vedno do polnoči.

Obuvala.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 25. Velika zaloga in delavnica vsakovrstnega obuvala po naročbi.

Pekarne in sladničarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso) filijalka ulica Riborgo 15. ima veliko pekarno in sladničarno. Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokanov, konfetov, raznovrstnih sladčic v kosih in v skatljicah, finih biškotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, birne, krste in druge slavnostne prilike. Vsakovrsten, vsak dan večkrat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po pogodbi in naročilo franko na dom in trgovcem v razprodajo.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladničarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pecivo. Postrežba točna.

Ivan Pahor ulica Conti št. 2 ima veliko pekarno in sladničarno 3 krat na dan svež kruh. Prodajalnica moke ter sprejema naročila za vsakovrstno fino pecivo za vsakovrstne praznike ter druge svečane prilike. Se priporoča cenji. trgovcem za zalaganje kruha. Cene zmerne postrežba točna.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni »Commercio« in »Tedesco« ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Trgovci.

Fran Hitty Ulica Barriera vecchia št. 13 prodajalnica vsakovrstnega manufakturnega blaga in drobnarij. Na zahtevanje se pošiljajo vzorci tudi na deželo.

Oglje in drva.

Muh Josip v ulici del Torro št. 12 priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Mliu na par.

Valentin Skočir ima v ulici Giulia št. 309 mlin na par, kjer melje vsakovrstne turščene moke. Trgovcem pošilja na dom točno in po najnižji ceni. Za zasebne melje po nizki pristojbini. Za kakovost blaga se jamči.

Pohišstvo.

Prva slovenska izdelovalnica in zaloga zaznovrstnega pohišta lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za množične naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla »svoji k svojim.« Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 14 (zadej e. kr. deželne sodnije.)

V Gorici.

Civilni in vojaški krojač.

C. kr. privilegirani kroji vsakemu koj razumljivi krojiti

Martin Poveraj v Gorici na Travniku št. 22 I. n. ima izbornu zalogo vsakovrste blaga za obleke iz inozemskih in avstrijskih tovarn in gotovih oblek, dežnikov in sobnih plaščev za vsako sezono. Vse po naj-novejši modi.

Voščene sveče.

J. Kopač svečar v Gorici ulica Sv. Antona št. 7 izdeluje sveče iz pristnega čebelnega voska. Za pristnost jamči s 2000 k. Za obilne naročbe se priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbnikom ter slavnemu občinstvu.

Tovarna nadplato (Schuhoberteil) tvorniško zalogo usnja in podplato, vse potrebščine za čevlarje, sedlarje, knjigoveze, itd. ter glavno zalogo voščila (biksa) družbe Sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ima trdnika Ivan Drufovka Gorica Travnik 5 Filijalki v Komnu in Sezani. Ceniki zastoj in franco naročila točna.

Assicurazioni generali V TRSTU.

(Društvo ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru, zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1893. gl. 58.071.673-84
Premije za poterjati v naslednjih letih 30.541.700-64
Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1894. 169.929.625-03
Plačana povračila: a) v letu 1894. 9.737.614-48
b) od začetka društva do 31. decembra 1894. 292.401.706-51
Letni računi, izhaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natanjnejša pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva: Via della Stazione št. 82/1 v lastnej hiši.

Agricol

patentovan v Avstriji-Ogerski in Italiji

ki je mehko kalijsko milo rastopljivo v mrzli vodi, je najuspešnejše sredstvo za zatiranje in uničevanje vseh trtnih mrčesov in ušij, vseh žuželk na sadnih in drugih drevesih, zelenjadi in evetljicah.

Navodilo za rabo „Agricola“ pošilja franko

Tovarna mila F. Fenderl & Co
TRST. - Via Limitanea št. 1. - TRST.
ZASTOP IN ZALOGA na Goriskem pri g. Frideriku Primas v Gorici, Travnik 16 (v dvorišču) in na Opčinah pri g. Frideriku Cumar.

100 do 300 goldinarjev
zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srčk. Ponudbe pod naslovom Ludwig Oesterreicher v Budimpešti, VIII Deutshegasse. 8.

Pohišstvo in meblji.

Novoporočenci pozor!

Velika zaloga vsakovrstnega pohišta, mebljev, okvirjev, ogledali stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapecarijam in pohištvu za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v vsi stroko spadajočih del. Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14. Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Spedijska poslovnic
Gašpar Hvalič
v Gorici v ulici Morelli št. 12.

se toplo priporoča Slovincem v mestu in na deželi za prevažanje vsakovrstnega blaga in pohištvu v vse kraje.

Nov zaprt voz za prevažanje.
Dostavljenje nepoškodovanega blaga se zagotavlja

Objava in poziv.

Naznanja se voznikom, ki imajo svoje lastne konje in vozove, da **tvrdka Ratković, Haramia i drug na Reki z dnem 18. julija** začne izvažati železno rudo iz okolice Debeljata blize Stirovače na Stiniču.

Vsi oni, kateri bi želeli voziti to rudo ter imajo dobre konje in vozove, naj se prijavijo bodisi na upravi zgoraj imenovane tvrdke, poslujoči v Pazarišču, ali pa na Reki pri g. Stefanu Haramia.

Za vprašalno prevažanje se bo potrebovalo od 100 do 150 voz in so lope ali barake, potrebne za voznike in konje, že pripravljene.

Ostale pogoje se izve pri tvrdki sami.

Ratković, Haramia i drug.

HERA PROMETHEUS

DELNIŠKO DRUŠTVO ZA APNENI OGLJIK IN ACETILENSKI PLIN NA DUNAJU

Izvršuje napeljave za razsvetljavo s plinom in acetilenskim plinom za zasebnike in mesta v kakoršnjih si bodi številnih plamenov.

Točno delo z jamčenjem za nepomankljiv učinek.

ŠEST ZLATIH KOLAJN

Zlata kolajna Berlin	1898	Zlata kolajna Budapest	1899
>	99	>	Schiedam Haag
>	Vratislava	>	Monakovo

Izvršenih 2000 napeljav za zasebnike v vseh delih sveta.
Centralne napeljave v delovanju s približno 15000 plamenov.

Čistilni in sušilni zistem glasom privilegija nemškega cesarstva št. 98.762 in 108.214, ki zadošča najstrožjim zahtevam, se je dejanski uporabil z najodličnejšimi uspehi.

Apneni ogljik najprej vrste, ki daje največ plina, se prodaja po ugodnih cenah.

Glavni zastopnik
za Istro, Gorisko, Trentinsko, Dalmacijo, Kranjsko, Italjansko, ter angleško Indijo
EDVARD TURECK V TRSTU.

Dr. Rosa Balsam

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo **vzbuja elastičnost in odvajanje lahke**. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.

Velika steklenica 1 gl., mala 50 nč.
po pošti 20 nč. več.

Praško domače zdravilo

je staro, najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero varuje in ohrani rane čiste, vnetje in bolečine olajša in hladi.

V pušicah po 35 in 25 nč., po pošti 6 nč. več.

Svarilo! Vsi deli embalaže nosijo zraven stoječo, postavno položeno varstveno znamko.

Glavna zaloga:
Lekarna B. Fragner-ja c. in kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“
Praga, Malastran, ogel Spornerejeve ulice.
Vsakdanje poštno razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v Lekarnah: G. Luciani, E. Leitenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Sattina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

Dr. JOSIP MARTINIS

doktor vsega zdravilstva in specialist za očne bolezni

ulica Valdirivo št. 3, I. nadst.

Sprejema na domu vsaki dan od 8 do 8^{1/2} zjutraj in od 1 do 2 popoldne in eventuelno od 4-5 popoldne.

Restavracija Mahorčič

v Divači

z obširnimi, krasnimi vrtom z lopami z nekaj njiv in travnikov, z lepimi sobami za ptujce in letoviščenike z obširnim govejim in konjskim hlevom ter družimi gospodarskimi prostori, odda se vsled maboletnih dedičev

v najem

Podudbe sprejema in natanjnejša pojasnila daje varuh Albin Strekelj v Skocijani pošta Divača.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda

za trgovino in obrt v Trstu.

Novol za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 ^{1/4} %	30-dnevni odkaz 2 ^{1/2} %
30- " " 3 ^{3/4} %	3-mesečni " 2 ^{1/4} %
	6- " " 2 ^{1/2} %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih bankovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse v krepost z dnem 24. junija, 28. junija in odnosno 20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2^{1/2} % na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave, Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomeu, Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez troškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1^{1/2} % provizije.

Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predjmi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po jako umestnih pogojih.

Vložki v pohranu.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, — inozemski bankovci itd. po pogodbi.

GORISKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrovano društvo z omejeno zavezo, v Gorici

Gosposka ulica hšt. 7., I. nadstr. v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4^{1/2} %, ne da bi se odbijal rentni davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6 % in na vknjižbe po 5^{1/2} %.

Uraduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K. 1,403.000.
Poštno-hran. račun št. 837.315.

FILIJALKA

BANKE UNION

V TRSTU

e peča z vsemi bančnimi in menjalnimi posli, kakor:

a) Vsprejema uplačila na tekoči račun ter jih brestuje:

Vrednostne papirje:	
po 2 ^{1/2} %	proti 5 dnevni odpovedi
- 2 ^{1/2} %	- 12 " "
- 3 ^{1/2} %	- 4 mesečni " "
- 3 ^{1/2} %	- 8 " "
- 3 ^{1/2} %	- 1 letni " "

Napoleone:

po 2 %	proti 20 dnevni odpovedi
- 2 ^{1/2} %	- 40 " "
- 2 ^{1/2} %	- 3 mesečni " "
- 3 %	- 6 " "

Tako obrestovanje pisem o uplačilih velja od 25 oziroma 2. avgusta naprej.

b) Za giro-conto daje 2^{1/2} % do vsakega zneska; izplačuje se do 20.000 gl. a cheque; za večje zneske treba avizo pred opoldansko borzo. Potrdila se dajajo v posebni uložni knjižici.

c) Zaročena se za vsako uplačilo obresti od dne uplačila in naj se je to zgodilo katero si bodi uradnih ur. Sprejema za svoje conto-currentiste, inkase in račune na tukajšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj, Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja nakaznice za ta mesta ter jim shranjuje vrednostne papirje brezplačno.

d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačljive pri vseh svojih zastopnikih.

e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne papirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone proti primerni proviziji.